

Uppföljande granskning av intern kontroll vid bidragsgivningar till föreningar

Kiruna kommun

Revisionsrapport

Februari 2026

Innehållsförteckning

Inledning	3
Tidigare granskning.....	4
Granskningsresultat	6
Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?	6
Iakttagelser.....	6
Bedömning.....	7
Har synpunkterna och förslagen åtgärdats?	8
Iakttagelser.....	8
Bedömning.....	13
Sammanfattning av åtgärdade rekommendationer.....	14
Revisionell bedömning.....	18
Rekommendationer.....	18

Inledning

Bakgrund

Revisorerna i Kiruna kommun granskar årligen delårsbokslut och årsredovisning, samt genomför fördjupade granskningar utifrån en risk- och väsentlighetsanalys. De granskningar som revisionen genomför innehåller ofta förslag på åtgärder som bör genomföras. Dessa åtgärder varierar i omfattning och därmed också i tid för genomförande. En viktig del av revisionens arbete är därför att följa upp tidigare genomförda granskningar för att se om åtgärder vidtagits med anledning av dessa och om den granskade organisationen beaktat noterade brister, synpunkter och förslag.

Det är av vikt att följa upp de granskningar revisorerna gjort under året. Genom att regelbundet följa upp genomförda granskningar ges svar på om åtgärder med anledning av revisorernas kritik och rekommendationer har tagits i beaktande. Uppföljningen kan t.ex. genomföras som en särskild granskningsinsats med skriftlig rapport. Uppföljningen ger också underlag för att bedöma om det finns anledning till förnyad granskning, och blir därmed en grund för riskanalysen inför kommande års revisionsplanering.

Revisorerna genomförde år 2023 en granskning av intern kontroll vid bidragsgivning till föreningar. Granskningen påvisade brister såväl inom kommunstyrelsen, socialnämnden som kultur- och utbildningsnämndens hantering av området.

Syftet med granskningen för revisionsåret 2025 är att följa upp om kommunstyrelsen, socialnämnden samt kultur- och utbildningsnämnden genom aktiva åtgärder säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende bidragsgivning till föreningar.

Syfte och frågeställningar

Syftet med granskningen är att bedöma om granskade nämnder och kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och de åtgärdsförslag som lämnats i genomförd granskning.

Granskningen har sin utgångspunkt i följande revisionsfrågor:

- Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?
- Har synpunkterna och förslagen åtgärdats?

Revisionskriterier

Följande revisionskriterier används i granskningen:

- Kommunallag (2017:725) 6:6
- Revisionsrapport: Granskning av intern kontroll vid bidragsgivning till föreningar, PwC, december 2023

Avgränsning

Granskningen avser uppföljning av ovan nämnda granskning av intern kontroll vid bidragsgivning till föreningar.

Metod

Genomgång av revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder som angetts i lämnad revisionsrapport och tillhörande missivbrev, samt genomgång och granskning av yttranden som revisorerna erhållit.

Inhämtande av lägesbeskrivningar för respektive granskning genom intervjuer med berörda tjänstepersoner. Inhämtande av kompletterande underlag för granskning och verifiering av genomförda åtgärder och utveckling samt övrig materialinsamling nödvändig för att fånga statusen för respektive granskning.

Granskningen har skett genom:

- Dokumentanalys och genomgång av relevanta protokoll, beslut och handlingar.
- Kompletterande intervjuer med relevanta tjänstepersoner samt sakavstämning.

Tidigare granskning

I 2023 års granskning gjordes följande samlade bedömningar:

- Att kommunstyrelsen *inte* säkerställt en tillräcklig intern kontroll gällande hantering av bidrag till föreningar
- Att kultur- och utbildningsnämnden samt socialnämnden *inte helt* säkerställt en tillräcklig intern kontroll gällande hantering av bidrag till föreningar

Utifrån granskningsresultatet lämnades följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Utifrån sitt övergripande ansvar bör kommunstyrelsen tydliggöra vilka föreningsbidrag som finns i kommunen samt tillse en samordning mellan kommunstyrelsen och nämnderna i syfte att säkerställa en intern kontroll.

- Säkerställ aktuella riktlinjer för samtliga bidrag inom kommunstyrelsen.
- Att se över delegationsordningen avseende föreningsbidrag.

Därutöver lämnades följande rekommendationer till både styrelsen och de berörda nämnderna:

- Säkerställ dokumenterade riktlinjer och rutiner för samtliga bidrag för den samlade processen från ansökan, utbetalning till slutredovisning och uppföljande kontroller i syfte att minska risken för personberoende och för att öka spårbarheten.
- Säkerställ tillräcklig omfattning av kontroller i alla delar i processen och att utförda kontroller, bedömningar och vidtagna åtgärder i handläggningen av föreningsbidrag systematiskt dokumenteras, signeras och diarieförs.
- Säkerställ tydliga checklistor och bedömningsgrunder för alla som handlägger föreningsbidrag och tydliggör hur ställda krav ska styrkas och kontrolleras.
- Tillse ett systematiskt arbete med att inhämta synpunkter från de sökande om vad de anser om den information och de riktlinjer som finns kring stöden. Utveckla forum för synpunktsinhämtning och dialog med de sökande för det fortsatta utvecklingsarbetet.
- Att säkerställa en tillräcklig uppföljning och återrapportering av bidrag.
- Föreningsbidrag bör riskbedömas inom ramen för kommunstyrelsens och nämndernas systematiska arbete med internkontroll.

Revisorerna efterfrågade ett svar från kommunstyrelsen och nämnderna senast 2024-02-29.

Granskningsresultat

Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?

lakttagelser

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutade 2024-04-08 § 96 att anta ett svar till revisionen. Styrelsen beslutade samtidigt att infodra yttrande från kultur- och utbildningsnämnden gällande förslaget om central hantering av föreningsbidragen samt att ta ställning till kommunledningsförvaltningens förslag om vidare åtgärder efter kultur- och utbildningsnämndens yttrande.

I svaret från kommunstyrelsen framgår att kommunledningsförvaltningen föreslagit ett antal åtgärder, med utgångspunkt i revisionens samlade bedömningar. Det handlade bland annat om att riktlinjerna för bidrag till fritids- och idrottsföreningar samt kulturföreningar revideras med tillägg om driftsbidrag till landsbygdens föreningar samt att ett samlat dokument för rutiner avseende fritidsbidrag upprättas och implementeras i organisation ansvarig för hantering av föreningsbidrag. Vidare framgår ett förslag om att central hantering av föreningsbidrag införs, lämpligen hos kultur- och utbildningsförvaltningen. Fritidsavdelningen framhålls kunna vara behjälplig med intern kontroll av beviljade bidrag, som ansvarig driftorganisation. Utöver ovanstående framgår ett förslag om att riktlinjer, rutiner och kriterier för föreningsbidrag publiceras på Kiruna kommuns hemsida och i det verksamhetssystem som används.

Kommunstyrelsens svar utgår från de samlade bedömningarna och är inte strukturerat utifrån granskningens rekommendationer, och inte alla rekommendationer berörs i svaret. Utöver det svar som styrelsen lämnade, har vi inom ramen för granskningen även tagit del av ett yttrande från kommunstyrelsens arbetsutskott, daterat 2024-02-21. Yttrandet är något mer omfattande än det svar som kommunstyrelsen lämnade. I protokollet framgår att yttrandet finns med som ett beslutsunderlag till kommunstyrelsens beslut, men utgör inte styrelsens svar.

Kultur- och utbildningsnämnden

Kultur- och utbildningsnämnden antog 2024-02-29 § 45 förvaltningens förslag till yttrande och delgav detta till kommunens revisorer och kommunstyrelsen. I yttrandet framgår bland annat att förvaltningen under år 2023 tagit initiativ till ett nätverk för handläggare av föreningsbidrag på de berörda förvaltningarna, i syfte att åstadkomma en mer likvärdig hantering. Vidare framgår att ett stort arbete genomförts med att etablera rutiner och bedömningsgrunder för handläggande på förvaltningen. Kultur- och utbildningsförvaltningen anser att kommunledningsförvaltningen bör ha sammankallandeansvaret för nätverket liksom att ekonomiavdelningen behöver vara inkopplad för att säkerställa att betalningar når rätt mottagare.

Kultur- och utbildningsförvaltningen hade i sin internkontrollplan för år 2024 identifierat en risk för oegentligheter kopplade till utbetalning av föreningsbidrag. Användandet av det digitala systemet för handläggning av föreningsbidrag framhölls som en viktig del i att motverka riskerna. I yttrandet framgår att det under år 2024 planerades att ta fram dokumenterade riktlinjer och rutiner samt tydliga checklistor och bedömningsgrunder för handläggare, i linje med revisionens rekommendationer.

I förvaltningens yttrande lyfts behovet av att arrangera årliga föreningsträffar för att skapa en bättre förståelse för föreningarnas behov och för att kunna använda resurserna på ett adekvat sätt. Vidare framhålls behovet av ytterligare uppföljningar genom exempelvis besök hos föreningar, men att resurser för detta saknas.

Nämndens yttrande är skrivet i löptext och således inte strukturerat utifrån lämnade rekommendationer. Utifrån innehållet i yttrandet uppfattas dock som att rekommendationerna i huvudsak legat till grund för framtagandet av svaret.

Socialnämnden

Socialnämnden antog 2024-02-27 § 32 förvaltningens förslag till yttrande och översände detta till revisorerna. I yttrandet framgår att socialförvaltningens förslag är att invänta kommunstyrelsens tydliggörande av Kiruna kommuns övergripande riktlinjer för föreningsbidrag. Förvaltningen har i sitt svar utgått från respektive revisionsfråga. I yttrandet framgår bland annat att det planeras för revidering av riktlinjer och rutiner samt att checklistor med bedömningsgrunder ska adderas, inklusive checklista för återbetalning av bidrag som ej förbrukats till rätt ändamål. Vidare beskriver förvaltningen sitt arbete med kontroller i samband med inkommen ansökan om föreningsbidrag. Vad gäller kontroller av att utbetalningar sker till rätt förening och enligt nämndens beslut, ger förvaltningen två förslag; antingen att ekonomikontoret får uppdraget att utbetala beviljat belopp och kan kontrollera föreningens uppgivna kontonummer, eller att förvaltningen i samband med ansökan kräver verifikat från banken som säkerställer kontonummer. Slutligen anges i svaret att föreningsbidrag behöver tas med i riskanalys och internkontrollplan.

Bedömning

Kommunstyrelsen: Delvis.

Vi bedömer att kommunstyrelsen inkommit med svar till revisorerna men noterar att styrelsen lämnade sitt svar efter utsatt tid. Svaret utgår från de samlade bedömningarna och är inte strukturerat utifrån granskningens rekommendationer och inte alla rekommendationer berörs i svaret. Vidare noteras att kommunstyrelsens svar är något begränsat i förhållande till det av arbetsutskottet framtagna yttrande som fanns med som beslutsunderlag vid styrelsens behandling av revisionsrapporten.

Kultur- och utbildningsnämnden: Ja.

Vi bedömer att kultur- och utbildningsnämnden inkommit med ett svar till revisorerna inom utsatt tid och att svaret i huvudsak omfattar revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder.

Socialnämnden: Ja.

Vi bedömer att socialnämnden inkommit med ett svar till revisorerna inom utsatt tid. Vi noterar att svaret är strukturerat utifrån de revisionsfrågor som rapporten omfattade, snarare än lämnade synpunkter och förslag till åtgärder.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats?

lakttagelser

Organisation och handläggning av föreningsbidrag

Sedan granskningen år 2023 har förändringar skett på föreningsbidragsområdet. Kommunfullmäktige beslutade 2025-02-24 § 17 (efter förslag från kommunstyrelsen 2025-02-10 § 24) att förlägga central hantering av samtliga föreningsbidrag på kultur- och utbildningsförvaltningen. I samband med detta flyttades en tjänst (finansiering av en tjänst och således ej en fysisk person) från kommunledningsförvaltningen i det syftet. Processen kring detta beskrivs ha blivit klar i slutet av september 2025 och rekrytering pågår vid tidpunkten för genomförande av denna uppföljande granskning. Även om bidragshanteringen har flyttats till kultur- och utbildningsförvaltningen, uppges själva besluten om bidrag fortsatt fattas av respektive berörd nämnd.

Trots att fullmäktige beslutat att bidragshanteringen ska hanteras inom kultur- och utbildningsförvaltningen handlägger socialförvaltningen fortsatt de bidrag som socialnämnden ansvarar för. I granskningen beskrivs vissa oklarheter kring huruvida nämndens bidrag skulle omfattas av flytten till kultur- och utbildningsförvaltningen och att man inom socialförvaltningen gärna vill fortsätta att hantera de föreningar som har sociala uppdrag. Vidare beskrivs att med en av dessa föreningar har en så kallad överenskommelse om idéburet partnerskap (IOP) tecknats. Vi har inom ramen för denna uppföljande granskning inte funnit spårbarhet till något beslut på politisk nivå avseende huruvida handläggning av socialnämndens bidrag ska – eller inte ska – omfattas av flytten till kultur- och utbildningsförvaltningen.

Kommunstyrelsens olika former av föreningsbidrag

I tidigare granskning framkom att kommunstyrelsens riktlinjer tydliggjorde tre olika bidragsformer; investeringsbidrag, särskilt anläggningsbidrag samt stimulansbidrag. Stimulansbidraget beskrevs vara det enda som utbetalats de senaste åren. Utöver dessa betalade kommunstyrelsen även ut löpande bidrag i form av drift och skötsel av elljusspår, skötsel av uteis samt skötsel av fotbollsplan, vilka regleras genom

avtal. Förutom dessa framkom att kommunstyrelsen även kunde besluta om bidrag utifrån kostnadsställe "kommunstyrelsens oförutsedda". I denna uppföljande granskning framkommer att bidrag utifrån "kommunstyrelsens oförutsedda" fortfarande hanteras av kommunstyrelsen och ligger utanför det centraliserade systemet. Skötsel av eljusspår, uteis och fotbollsplan hanteras inte som bidrag, utan som ersättning för utförda tjänster och ligger även dessa inom kommunstyrelsens ansvarsområde. Kommunstyrelsen beslutar om vilka ekonomiska ramar som gäller, men fattar i övrigt inte något särskilt beslut för respektive förening. I den föregående granskningen konstaterades att det inte fanns några närmare beskrivningar eller tydliggörande av vilka krav som ställs inom ramen för dessa bidrag. Vi noterar i denna uppföljande granskning att så fortfarande är fallet. Vidare beskrevs att föreningarna generellt behöver uppfylla kommunens gemensamma regler som gäller alla som ansöker om bidrag, vilka bland annat handlar om att utgå från demokratiska principer samt bedriva verksamhet utan vinstsyfte.

I den tidigare granskningen konstaterades att det på kommunens hemsida saknades information om kommunstyrelsens bidrag. Informationen på hemsidan tycks ha utvecklats sedan föregående granskning genomfördes, men vi har inom ramen för denna uppföljande granskning exempelvis inte kunnat verifiera att de bidragsformer som kommunstyrelsen ansvarar för finns med.

Styrande och stödjande dokument

I 2023 års granskning gjordes bedömningen att beslutsmandaten avseende föreningsbidrag, som var fastställda i kommunstyrelsens delegationsordning, bör ses över utifrån att ovanstående drift- och skötselbidrag beslutades genom verkställighet. Det framkommer i denna uppföljande granskning att ingen revidering av kommunstyrelsens delegationsordning har skett. Som bakgrund till detta anges det förslag som förelåg om att flytta bidragshanteringen till kultur- och utbildningsförvaltningen, vilket numera alltså verkställts. Som framgår i avsnittet ovan ansvarar dock kommunstyrelsen fortfarande för vissa bidragsformer.

En av de rekommendationer som lämnades i granskningen år 2023 handlade om att säkerställa tydliga checklistor och bedömningsgrunder för alla som handlägger föreningsbidrag. I denna uppföljande granskning beskrivs att det digitala bidragshanteringssystemet är uppstyrt i olika rubriker för hela processen, som uppfattas som enkla och tydliga att följa och ses som ett stöd i handläggningen. Sammantaget framkommer att kommunstyrelsen samt kultur- och utbildningsnämnden inte genomfört några förändringar i styrdokument eller rutiner på området sedan föregående granskning genomfördes. Den funktion som flyttats från kommunledningsförvaltningen till kultur- och utbildningsförvaltningen kommer att ha uppdraget att upprätta den dokumentation som efterfrågades i föregående granskning. Enligt intervjuade kommer det vara prioriterat att arbeta med de brister som revisionen tidigare påtalat.

Sedan föregående granskning har socialnämnden upprättat övergripande *Rutiner för handläggning av föreningsbidrag*, daterade 2024-09-18. Även om socialnämnden står som dokumentansvarig, framgår det inte tydligt huruvida dokumentet antagits på politisk nivå. I dokumentet redogörs kortfattat för

processen kring ansökan, kompletteringar, bedömning av ansökan, beslut, uppföljning och redovisning, eventuell återbetalning av föreningsbidrag samt vad som gäller vid byte av bank.

Socialförvaltningen har, sedan föregående granskning, även tagit fram en checklista. Checklistan är utformad för att kunna stämma av att efterfrågade underlag tagits emot. Därutöver finns ett mindre fält för noteringar och datering. Vid intervju ges uttryck för att checklistan ses som ett stöd i handläggningen. I sammanhanget beskrivs att socialförvaltningen inväntat kommunövergripande riktlinjer från kommunstyrelsens håll, som skulle kunna brytas ner och användas inom förvaltningen. Utöver ovanstående rutiner och checklista som utgör stöd i handlägningsprocessen, har vi inom ramen för denna uppföljande granskning inte funnit att socialnämnden tydliggjort bedömningsgrunder gällande föreningsbidrag.

Internt nätverk

I svaret på tidigare granskning angavs att kultur- och utbildningsförvaltningen under år 2023 tagit initiativ till ett nätverk för handläggare av föreningsbidrag på de berörda förvaltningarna. Nätverket bildades för att åstadkomma en mer likvärdig hantering av handläggning och föreningsfrågor. I denna uppföljande granskning framkommer att samordningen av nätverket överlämnades till Fritid och Service när de tog över ägarskapet av det digitala handläggningssystemet (se mer om det nedan) och har inte aktiverats sedan dess.

Digitalisering av handläggningen

I svaret på 2023 års granskning konstaterades bland annat att kommunledningsförvaltningen kompletterat yttrandet med behov av åtgärder gällande det gemensamma systemet för handläggning av kommunens alla ansvarsområden beträffande föreningsbidrag. Ett sådant system fanns men användes inte fullt ut och på ett enhetligt sätt. I kommunstyrelsens svar lämnas ett förslag om åtgärd som innebär att systemet ska användas enhetligt för hantering av samtliga föreningsbidrag inom Kiruna kommun. I denna uppföljande granskning framkommer att all handläggning av föreningsbidrag numera har digitaliserats in i samma verktyg som används inom kultur- och utbildningsförvaltningen. Systemet beskrivs möjliggöra stegvis hantering av ansökningar, från inlämning till granskning och redovisning, vilket uppfattas underlätta uppföljning och kontroll. Själva systemförvaltningen finns centralt hos kommunledningsförvaltningen, medan det huvudsakliga fokuset i verksamheterna ligger på operativ hantering.

Intervjuade beskriver att diarieföring sker både i ovanstående system samt i det ordinarie dokumenthanteringssystemet, vilket kan vara administrativt krävande men säkerställer spårbarhet.

Kontroller

I föregående granskning lämnades en rekommendation om att föreningsbidrag bör riskbedömas inom ramen för kommunstyrelsens och nämndernas systematiska arbete med internkontroll.

Vi har inom ramen för denna uppföljande granskning tagit del av kommunledningsförvaltningens internkontrollplan för 2024¹ respektive 2025², liksom de bruttolistor med risker som låg till grund för dessa. Föreningsbidrag återfinns inte bland de angivna riskerna/kontrollmomenten för dessa år. Vi noterar att några risker kan anses ha viss bäring på området, som exempelvis *Pengar betalas ut felaktigt. Risk för ekonomisk skada och förtroendeskada (2024)* samt *Risk att kontrollåtgärder inte blir utförda eller helt saknas då det inte finns någon samlad förteckning över förvaltningens rutinmässiga kontroller av verksamhetsprocesser (2025)*. Det framgår dock inte vilken bedömning kommunstyrelsen gjort avseende dessa risker.

I den internkontrollplan som kultur- och utbildningsnämnden antog vid sitt sammanträde 2023-12-14 § 154 (avseende år 2024) identifierades en risk för oegentligheter avseende utbetalning av föreningsbidrag. Det konstaterades att den befintliga kontrollåtgärd som ska motverka risken är inbyggda kontrollfunktioner i digitala handläggningssystemet. De åtgärder som planerades att vidtas under år 2024 var att säkerställa dokumenterade riktlinjer och rutiner för samtliga bidrag samt tydliga checklistor och bedömningsgrunder för handläggare. I uppföljningen av internkontrollplanen (2025-02-27 § 34) framgår att arbetet ännu ej är påbörjat. I internkontrollplanen för år 2025, som antogs i samband med uppföljningen av 2024 års plan, återfinns motsvarande riskbeskrivning. Där framgår att arbetet förväntas genomföras under år 2025.

Vi har inom ramen för denna uppföljande granskning tagit del av socialnämndens interkontrollplan för åren 2024 respektive 2025. Föreningsbidrag har inte ingått som ett kontrollområde under dessa år. Vi efterfrågade även socialnämndens riskanalyser för åren 2024 respektive 2025, men då inga ytterligare riskbedömningar utöver de som ingår i interkontrollplanerna inkommit har det inte kunnat styrkas huruvida nämnden bedömt några ytterligare risker. Vad gäller att säkerställa en god intern kontroll hänvisas vid intervju främst till den framtagna checklistan, som syftar till att säkerställa att alla nödvändiga uppgifter inhämtas från berörda föreningar. I socialnämndens yttrande över föregående revisionsrapport lämnade nämnden ett antal förslag gällande kontroller kring att utbetalningar sker till rätt förening och enligt nämndens beslut. Ett av dessa förslag handlade om att ge ekonomikontoret i uppdrag att utbetala beviljat belopp och kontrollera föreningens uppgivna kontonummer. I denna uppföljande granskning ges dock uttryck för att ekonomikontoret utbetalar till ett kontonummer men har inte möjlighet att kontrollera vem kontoinnehavaren är. Ett annat förslag som nämnden lämnade var att förvaltningen, i samband med ansökan, kräver verifikat från banken som säkerställer kontonummer. Vid intervju framkommer att förvaltningen ibland begär in underlag från banken, där kontonummer och kontoinnehavare framgår.

I 2023 års granskning gjordes bedömningen att samtliga tre revisionsobjekt saknade dokumenterade rutinbeskrivningar över kontroller med tillhörande bedömningsgrunder för att säkerställa att sökande föreningar uppfyller samtliga krav som ställs. Det saknades även instruktioner för hur utförda kontroller

¹ Planen godkänd av kommunstyrelsen 2024-05-27 § 125. Uppföljning av genomförd intern kontroll godkändes av kommunstyrelsen 2025-02-10 § 21

² Plan för intern kontroll godkändes av kommunstyrelsen 2025-02-10 § 23

ska dokumenteras och signeras och granskningen påvisade brister kring spårbarhet av utförda kontroller. I denna uppföljande granskning framkommer att ovanstående fortsatt saknas. Vissa inbyggda kontroller finns i det digitala system som numera används för all handläggning av föreningsbidrag.

Föreningsträffar och inhämtande av synpunkter

En av de rekommendationer som lämnades i föregående granskning handlade om att tillse ett systematiskt arbete med att inhämta synpunkter från de sökande om vad de anser om den information och de riktlinjer som finns kring stöden. Vid intervjuer framkommer att det i dagsläget inte finns något systematiskt arbete kring inhämtning av synpunkter gällande föreningsbidrag. Träffar med föreningar har genomförts men inte med systematik och inte utifrån någon särskild agenda mer än att de syftar till informationsutbyte. Därutöver beskrivs platsbesök ibland göras hos vissa föreningar, utifrån exempelvis pågående avtal eller handläggning av ansökan. Enligt intervjuade finns en plan om att ett systematiskt arbete kring synpunktsinhämtning kommer att utvecklas av den person/funktion som tillträder till kultur- och utbildningsförvaltningen med särskilt ansvar för föreningsbidrag.

Uppföljning och återrapportering

I protokoll från kommunstyrelsens sammanträden noteras att styrelsen under år 2025 bland annat beslutat om olika typer av bidrag till olika föreningar. Vid intervjuer beskrivs att kommunstyrelsen inte har några särskilda rutiner för uppföljning och återrapportering, men att antalet föreningsbidragsärenden per år är få och att de berörda föreningarna är väl kända hos kommunen. Det digitala bidragshanteringssystemet beskrivs utgöra ett bra stöd i handläggningen över föreningarna och de ansökta bidragen på verksamhetsnivå.

Vi noterar i protokoll från kultur- och utbildningsnämndens sammanträden att nämnden under det senaste året exempelvis beslutat om årsanslag till kulturföreningar (2025-02-27 § 29) samt vid ett flertal tillfällen beslutat om projektbidrag till olika föreningar. Vid intervju uppges att nämnden således får information om utbetalade bidrag och mottagande föreningar, men ingen samlad årsrapport eller mer detaljerad uppföljning lämnas.

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av utdrag ur ett protokoll från 2012-12-18 § 363, där socialnämnden (efter en revisionsgranskning som visat att den interna kontrollen avseende hantering av bidragsgivning till föreningar kan förbättras genom bland annat strukturerad återrapportering till nämnden) beslutade att rutinmässiga stickprov ska genomföras avseende ansökta och beviljade medel, liksom att en strukturerad återrapportering ska ske till nämnden.

I socialnämndens rutiner för handläggning av föreningsbidrag tydliggörs att föreningarna ska lämna delredovisning senast den 31 oktober (för perioden juli-oktober) och en årsrapport senast den 31 maj (för perioden juli-mars). Därutöver anges att redovisningarna delges socialnämnden. Vi noterar i protokoll från socialnämndens sammanträde 2025-11-18 § 148 att nämnden godkänt delårsrapport för perioden

juli-oktober 2025 och årsrapport för perioden juli 2024 till och med juni 2025. Utifrån erhållna underlag avseende rapportering till nämnden noteras att redovisningen innehåller information om förening, bidrag med belopp samt information om vad bidragen använts till.

Bedömning

Kommunstyrelsen och kultur- och utbildningsnämnden: Nej.

Socialnämnden: Delvis.

Vår bedömning är att steg har tagits på vägen för att nå samordning mellan kommunstyrelsen och nämnderna, i form av att en stor del av bidragshandläggningen flyttats till kultur- och utbildningsförvaltningen. Vi bedömer att den interna kontrollen skulle kunna stärkas genom ”en väg in” för samtliga bidrag, oavsett inom vilken förvaltning de sedan handläggs eller vilken nämnd som fattar beslutet.

Sedan 2023 års granskning har all handläggning av föreningsbidrag digitaliserats och hanteras numera i det system som då användes i mer begränsad utsträckning. I föregående granskning gjordes bedömningen att systemet har vissa inbyggda kontroller och vi ser därför positivt på att handläggningen numera sker digitalt. Vi noterar samtidigt att det fortsatt saknas dokumenterade rutinbeskrivningar över vilka kontroller som ska göras för att säkerställa att sökande föreningar uppfyller samtliga krav som ställs, liksom instruktioner för hur utförda kontroller ska dokumenteras och signeras.

Vår uppfattning är att socialnämnden har tagit fram övergripande rutiner rörande handläggning av föreningsbidrag, liksom en checklista för stöd i handläggningen. Vår bedömning är att checklistan utgör en bra början men att den kan utvecklas ytterligare samt, om möjligt, inkluderas i det digitala systemet för handläggning av bidrag. Utöver socialnämndens rutiner och checklista har styrelsen och nämnderna inte reviderat eller tagit fram några styrdokument, som exempelvis riktlinjer med tillhörande bedömningsgrunder, sedan föregående granskning.

I föregående granskning lämnades en rekommendation om att föreningsbidrag bör riskbedömas inom ramen för kommunstyrelsens och nämndernas systematiska arbete med internkontroll. Vår uppfattning är att varken kommunstyrelsen eller socialnämnden riskbedömt området för åren 2024 eller 2025. Vi konstaterar att kultur- och utbildningsnämndens riskanalyser och internkontrollplaner för år 2024 och 2025 inkluderat området föreningsbidrag. Inga särskilda kontroller har specificerats, men aktiviteter finns formulerade. En åtgärd som planerades att vidtas under år 2024 var att säkerställa dokumenterade riktlinjer och rutiner för samtliga bidrag samt tydliga checklistor och bedömningsgrunder för handläggare. Då detta inte genomfördes under år 2024, följde det med vidare till 2025 års plan. Mot bakgrund av att rekrytering av föreningsbidragshandläggare till kultur- och utbildningsförvaltningen pågått under senare delen av år 2025, bedömer vi det som sannolikt att arbetet med att ta fram riktlinjer och rutiner kommer att påbörjas först under år 2026.

Vår uppfattning är att informationen på kommunens webbplats har utvecklats sedan 2023 års granskning. Vi ser positivt på detta men vill samtidigt betona vikten av att säkerställa att all relevant information finns med och är uppdaterad utifrån exempelvis förändringar i organisation.

Avslutningsvis bedömer vi fortsatt att kommunstyrelsen bör se över sin delegationsordning för att säkerställa beslutsmandaten.

Sammanfattning av åtgärdade rekommendationer

Rekommendationer till kommunstyrelsen	Rekommendation genomförd
<p>Utifrån sitt övergripande ansvar bör kommunstyrelsen tydliggöra vilka föreningsbidrag som finns i kommunen samt tillse en samordning mellan kommunstyrelsen och nämnderna i syfte att säkerställa en intern kontroll.</p>	<p>Delvis.</p> <p>Vår bedömning är att steg har tagits på vägen för att nå samordning mellan kommunstyrelsen och nämnderna, i form av att en stor del av bidragshandläggningen flyttats till kultur- och utbildningsförvaltningen. Vi bedömer att den interna kontrollen skulle kunna stärkas genom ”en väg in” för samtliga bidrag, oavsett inom vilken förvaltning de sedan handläggs eller vilken nämnd som fattar beslutet.</p>
<p>Säkerställ aktuella riktlinjer för samtliga bidrag inom kommunstyrelsen.</p>	<p>Nej.</p> <p>Inga styrande eller stödjande dokument har reviderats eller utarbetats sedan föregående granskning. Genomförd uppföljning visar att detta ligger som ett prioriterat uppdrag för den person/funktion som rekryteras till kultur- och utbildningsförvaltningen.</p>
<p>Att se över delegationsordningen avseende föreningsbidrag.</p>	<p>Nej.</p> <p>Ingen revidering av kommunstyrelsens delegationsordning, med avseende på föreningsbidrag, har genomförts sedan föregående granskning.</p>

Rekommendationer till kommunstyrelsen och nämnderna	Rekommendation genomförd
<p>Säkerställ dokumenterade riktlinjer och rutiner för samtliga bidrag för den samlade processen från ansökan, utbetalning till slutredovisning och uppföljande kontroller i syfte att minska risken för personberoende och för att öka spårbarheten.</p>	<p>Kommunstyrelsen samt kultur- och utbildningsnämnden: Nej.</p> <p>Framtagandet av rutiner och riktlinjer har sedan föregående granskning varit begränsat och utgör ett prioriterat uppdrag för den person/funktion som rekryteras till kultur- och utbildningsförvaltningen efter flytten av tjänst från kommunledningsförvaltningen.</p> <p>Socialnämnden: Delvis.</p> <p>Rutiner och en checklista har tagits fram sedan föregående granskning, vilka uppfattas utgöra ett stöd i handläggningen. Vår bedömning är dock att de kan utvecklas ytterligare.</p>
<p>Säkerställ tillräcklig omfattning av kontroller i alla delar i processen och att utförda kontroller, bedömningar och vidtagna åtgärder i handläggningen av föreningsbidrag systematiskt dokumenteras, signeras och diarieförs.</p>	<p>Kommunstyrelsen och kultur- och utbildningsnämnden: Nej.</p> <p>Användandet av det digitala systemet för handläggning av föreningsbidrag har, sedan föregående granskning, utökats. Detta beskrivs öka sannolikheten för en korrekt process.</p> <p>Dokumenterade rutinbeskrivningar över vilka kontroller som ska göras för att säkerställa att sökande föreningar uppfyller samtliga krav som ställs, liksom instruktioner för hur utförda kontroller ska dokumenteras och signeras, saknas dock fortfarande.</p> <p>Socialnämnden: Delvis</p> <p>Användandet av det digitala systemet för handläggning av föreningsbidrag har, sedan föregående granskning, utökats. Detta beskrivs öka sannolikheten för en korrekt process.</p> <p>Dokumenterade rutinbeskrivningar över vilka</p>

	kontroller som ska göras för att säkerställa att sökande föreningar uppfyller samtliga krav som ställs, liksom instruktioner för hur utförda kontroller ska dokumenteras och signeras, finns till viss del.
Säkerställ tydliga checklistor och bedömningsgrunder för alla som handlägger föreningsbidrag och tydliggör hur ställda krav ska styrkas och kontrolleras.	<p>Kommunstyrelsen och kultur- och utbildningsnämnden: Nej.</p> <p>Socialnämnden: Delvis.</p> <p>I det digitala bidragshandläggningssystemet sker handläggningen utifrån särskilda steg. Socialnämnden har tagit fram en checklista som är utformad för att kunna stämma av att efterfrågade underlag tagits emot. Vi bedömer att checklistan utgör en god början men att den kan utvecklas ytterligare samt, om möjligt, inkluderas i systemet. I övrigt har vi inom ramen för uppföljningen inte funnit spårbarhet till att några tydliga checklistor eller bedömningsgrunder som tydliggör hur ställda krav ska styrkas och kontrolleras har tagits fram.</p>
Tillse ett systematiskt arbete med att inhämta synpunkter från de sökande om vad de anser om den information och de riktlinjer som finns kring stöden. Utveckla forum för synpunktsinhämtning och dialog med de sökande för det fortsatta utvecklingsarbetet.	<p>Nej.</p> <p>I denna uppföljande granskning har inte noterats något systematiskt arbete kring inhämtning av synpunkter gällande föreningsbidrag. Föreningsträffar har genomförts men mer i form av generellt informationsutbyte.</p>
Att säkerställa en tillräcklig uppföljning och återrapportering av bidrag.	<p>Kommunstyrelsen och kultur- och utbildningsnämnden: Nej.</p> <p>Utifrån de uppgifter och underlag som erhållits i granskningen har kommunstyrelsen och nämnden inte fått uppföljning och återrapportering av bidrag.</p> <p>Uppföljning av bidrag i övrigt kommenteras under rekommendation nr 2 avseende tillräckliga kontroller.</p>

	<p>Socialnämnden: Ja.</p> <p>Vi konstaterar att socialnämnden får återrapportering gällande utbetalda bidrag som innefattar såväl ekonomiska som verksamhetsmässiga aspekter.</p> <p>Uppföljning av bidrag i övrigt kommenteras under rekommendation nr 2 avseende tillräckliga kontroller.</p>
<p>Föreningsbidrag bör riskbedömas inom ramen för kommunstyrelsens och nämndernas systematiska arbete med internkontroll.</p>	<p>Kommunstyrelsen och socialnämnden: Nej.</p> <p>Föreningsbidrag har inte omfattats av kommunstyrelsens eller socialnämndens internkontrollplan för åren 2024-2025 och vi har i denna uppföljande granskning inte funnit spårbarhet till att styrelsen eller nämnden heller på annat sätt riskbedömt området.</p> <p>Kultur- och utbildningsnämnden: Ja.</p> <p>Området föreningsbidrag har ingått i kultur- och utbildningsnämndens riskbedömning för 2024 och 2025. I internkontrollplanen har inga särskilda kontroller specificerats, men aktiviteter finns formulerade. De åtgärder som planerades att vidtas under år 2024 men som ej verkställdes, planerades istället att påbörjas under 2025. Vi bedömer det dock sannolikt att arbetet kommer kunna påbörjas först under 2026. Utifrån konstaterade brister bör föreningsbidrag fortsatt riskbedömas, hanteras och kontrolleras inom ramen för nämndens arbete med intern kontroll.</p>

Revisionell bedömning

PwC har, på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kiruna kommun, genomfört en uppföljande granskning av intern kontroll i bidragsgivning till föreningar (2023). Syftet har varit att bedöma om granskade nämnder och kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och åtgärdsförslag som lämnats i genomförd granskning.

Vi bedömer att kommunstyrelsen och kultur- och utbildningsnämnden *ej* har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån 2023 års granskning av intern kontroll i bidragsgivning till föreningar. Vi bedömer att socialnämnden *inte helt* har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån 2023 års granskning av intern kontroll i bidragsgivning till föreningar.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till kommunstyrelsen, kultur- och utbildningsnämnden och socialnämnden:

- Att överväga att införa ”En väg in” för samtliga föreningsbidrag i kommunen.
- Att säkerställa dokumenterade riktlinjer och rutiner för samtliga bidrag för den samlade processen från ansökan, utbetalning till slutredovisning och uppföljande kontroller i syfte att minska risken för personberoende och för att öka spårbarheten.
- Att säkerställa tillräckliga kontroller av föreningsbidrag och dokumentera utförda kontroller för spårbarhet.

Kommunstyrelsen och kultur- och utbildningsnämnden rekommenderas även:

- Att säkerställa en tillräcklig uppföljning och återrapportering av föreningsbidrag.

2026-02-06

Marie Lindblad

Anna Hilmarsson

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kiruna kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.